

MODELL FÖR ÖVNINGSSKOLOR

Grundlärarprogrammet vid Karlstads universitet
inklusive inriktning mot fritidshem

VFU – VERKSAMHETS- FÖRLAGD UTBILDNING

Den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen ska tillsammans med den universitetsförlagda delen skapa en helhet. Oavsett vilken lärarexamen studierna syftar till så ingår verksamhetsförlagd utbildning.

VFU är av central betydelse för studentens möjlighet att utveckla kunskaper och kompetenser som avser hela lärarrollen. I den verksamhetsförlagda utbildningen möts teori och praktik i skolans verksamhet. Det studenten läser i kurserna på universitetet kan omsättas i praktik under VFU, och värdefulla erfarenheter från skolverksamheten kan relateras till innehållet i studentens teoretiska kurser.

Under VFU får studenten träning i att planera, genomföra, dokumentera, utvärdera och utveckla undervisningen och verksamheten, och att reflektera över detta, självständigt och tillsammans med andra. Den lokala lärarutbildaren och universitetets lärarutbildare samverkar för att studenten ska få stöd i att utvecklas i sin roll som professionell lärare.

VFU genomförs i en omfattning av 30 hp (högskolepoäng), vilket motsvarar 20 veckor. Dessa 20 veckor fördelas på tre perioder för grundlärarprogrammet och fyra perioder för inriktningen mot fritidshem. Vissa av lärandemålen bedöms av den lokala lärarutbildaren i skolan och vissa lärandemål bedöms av universitetets lärarutbildare, i samband med VFU-kursens slut. Det är alltid VFU-kursens examinator som beslutar om betyget utifrån underlag från LLU och universitetets lärarutbildare.

Läs mer i **VFU-guiden**

ÖVNINGSSKOLA

En övningsskola är en skola där lärarstudenter fullgör huvuddelen av sin verksamhetsförlagda del av lärarutbildningen.

Skolan kännetecknas av ett stort engagemang för lärarutbildning samt att man har en väl fungerande verksamhet. De lärare som handleder studenter är yrkesskickliga och behöriga i de ämnen som VFU-perioden avser. Handledarna har dessutom genomgått eller planerar att genomgå en handledarutbildning om 7,5 hp. Övningsskolan tar emot minst fyra studenter samtidigt inom samma utbildningsinriktning (åk fk-3, åk 4-6 eller fritidshem) per termin och ansvarar för femton av totalt tjugo VFU-veckor under studentens utbildning.

Om studenterna tilldelas fältuppgifter är det på sin övningsskola dessa uppgifter genomförs.

Övningsskolan tar emot studenter på VFU 1 och VFU 3 på grundlärarprogrammet och VFU 1, VFU 2 och VFU 4 för fritidshem.

PARTNERSKOLA

En partnerskola fungerar som komplement till övningsskolan och tar emot minst två studenter under VFU 2 vilket motsvarar fem veckor per läsår för studenter på grundlärarprogrammet. Partnerskolor som är knutna till inriktningen mot fritidshem tar emot minst 2 studenter på VFU 3 och då i ämnet idrott, även denna period är på fem veckor.

ORGANISATION

*Modellen bygger till stor del på de tre kvalitetsaspekterna **koncentration, kompetens och samverkan** som UKÄs utvärdering (2017) lyfter fram som centrala för att uppnå kvalitet på VFU-kurserna.*

För att säkerställa en hög kvalitet på VFU-kurserna gäller därför följande kriterier för en övningsskola:

- Rektor ansvarar för att VFU fungerar väl på övningsskolan.
- Övningsskolan ska ha minst två parallella klasser per årskurs.
- Övningsskolan ska ta emot minst fyra studenter samtidigt per utbildningsinriktning, det är tillåtet att bara ta emot en inriktning (fk-3, 4-6 eller fritidshem).
- Alla klasslärare ska gå handledarutbildning (kan dock finnas skäl till undantag på individnivå vilket rektor bedömer). För fritidshem så ska alla lokala lärarutbildare som tar emot studenter gå handledarutbildning.
- Övningsskolan har en VFU-samordnare som ansvarar för externa kontakter, mottagning och placering av studenter samt eventuella byten av handledare. Detta gäller även för partnerskolan.
- Representerar för övningsskolan deltar på de träffar som ingår i samverkansmodellen.

SKOLHUVUDMANNENS ÅTAGANDE

- Rektor ansvarar för att det är möjligt för personal att gå handledarutbildning samt kunna ägna handledarskapet den tid det kräver.
- Rektor ska sträva efter att upprätthålla graden av handledningsutbildade lokala lärarutbildare vid personalomsättning.
- Skolan ska ha en väl fungerande verksamhet och särskilt yrkesskickliga lärare ska i förstahand fungera som lokala lärarutbildare.
- De lokala lärarutbildarna på skolan ska ha gått handledarutbildning 7,5 hp eller planera för att gå utbildningen.
- Medverka i samverkansmöten på skolnivå, rektorsnivå och huvudmannanivå.
- Om övningsskolan inte kan ta emot nya studenter inför VFU 1 meddelar man detta i juni till universitetet.
- Övningsskolor och partnerskolor har en VFU-samordnare, denna kan jobba på skola eller centralt i kommunen och ansvarar för:
 - att placera studenten hos en lokal lärarutbildare
 - samordningen av kontakten med studenterna inför VFU:n
 - mottagandet av studenter på skolan
 - kontakten med Karlstads universitets VFU-organisation
 - kontakten med den kommunala VFU-samordnaren om det finns någon i kommunen
 - att medverka i skolans planeringsmöten
 - att hantera eventuella byten av VFU-placering inom skolan
 - att erfarenhetsutbyte sker både mellan studenter och mellan lokala lärarutbildare

KARLSTADS UNIVERSITETS ÅTAGANDE

- Karlstads universitet erbjuder kursen *Handledarutbildning för lokala lärarutbildare 7,5 hp*. Kursen syftar till att utveckla kompetens som handledare, utveckla kunskaper om lärarutbildning och VFU samt att utveckla kunskaper och färdigheter för att arbeta som lokal lärarutbildare. Kursen är kostnadsfri och pågår under ett läsår.
- Karlstads universitet strävar efter att hålla en tät kontakt med övnings-skolorna för att få en bättre helhetsbild av studentens utveckling samt för att stärka den samlade kompetensen hos lärarutbildningen. Denna samverkan kommer att ske genom:
 - Skolans planeringsmöte där lärarutbildare deltar för att kunna bistå med relevant information kring exempelvis kursmål, bedömning och studentplacering.
 - Trepårtssamtal. I samtliga VFU-kurser genomförs trepartssamtal mellan student, lärarutbildare och lokal lärarutbildare med studentens professionsutveckling i fokus. Ett trepartssamtal är strukturerat med tydliga roller för de tre deltagarna och utgår ifrån VFU-kursens lärandemål och studentens självvärdering. Trepårtssamtalet sker vid ett skolbesök eller digitalt.
 - VFU-dag för lokala lärarutbildare. Anordnas en gång per termin och erbjuder nya lokala lärarutbildare en introduktion till uppdraget. Därefter följer ett program riktat mot alla lokala lärarutbildare med föreläsningar och programvisa diskussioner utifrån aktuella ämnen eller områden med anknytning till VFU inom lärarutbildningen.
 - Sammankallar och leder ett rektors- och VFU-samordnarmöte per år, dessa möten behandlar frågor som rör organisation och ledning.
 - Sammankallar och leder en beslutsfattande styrgrupp. Styrgruppen är en del av VFU-samverkansgruppen.

SAMVERKAN

VFU på övningskolor organiseras, utvecklas och kvalitetssäkras i samverkan mellan universitetet och övningskolor i en organisationsmodell med tre instanser. Organisationsmodellen främjar samarbete och ett gemensamt ansvarstagande för VFU-kurserna.

STYRGRUPP

VFU-samverkansgruppen har ett ansvar som styrgrupp för regionens övningskolor. Gruppen planerar strategisk kvalitetsutveckling, fattar övergripande beslut och ansvarar för uppföljning av avtal och kvalitetssäkring. Sammansättningen består av fyra skolchefer som väljs in på två år, fyra programledare som också väljs in på två år. Dessutom sitter dekan, utbildningssamordnare och VFU-handläggare med som ständiga representanter. Även studentrepresentant finns med.

REKTORS- OCH VFU-SAMORDNARMÖTEN

En gång per år kallas alla rektorer och VFU-samordnare in till möte på universitetet. Från lärarutbildningen deltar utbildningssamordnare, VFU-kursledare och VFU-handläggare.

Syftet med dessa möten är att samverka på ledningsnivå mellan övningskolorna samt att diskutera och driva gemensamma frågor och dilemman mot styrgruppen.

PLANERINGSMÖTEN

Planeringsmöten sker på övningskolan eller partnerskolan inför en VFU-period. Syftet med ett planeringsmöte är att övningskolan/partnerskolan ska få en samsyn kring uppdraget som lokallärarutbildare, därför medverkar förutom lokala lärarutbildare även rektor och VFU-samordnare. På planeringsmötet har man även möjlighet att utvärdera föregående VFU-period för att på så sätt bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. En VFU-kursledare från universitetet deltar på plats eller via länk.

AVTAL OCH ERSÄTTNING

Övningsskolor skriver ett avtal med Karlstads universitet på 4 år. Efter avtalsperioden förlängs avtalet om ingen av parterna väljer att avsluta samarbetet. Under avtalsperioden utvärderar övningsskolan sitt åtagande genom en swot-analys som sedan ligger till grund för fortsatt samarbete eller utvecklingsarbete. Partnerskolor skriver inget tilläggsavtal utan åtagandet ligger under kommunens ordinarie VFU-avtal.

För studenter på övningsskolor utgår en ersättning med 900 kr per student och VFU-vecka. Utbetalningen sker terminsvis i efterskott. För partnerskolor är det 800 kr per student.

KAU.SE/LARARUTBILDNINGEN

